

Vrhovni sud Republike Hrvatske

UDK: 347.991(094.8)(497.5)

RANIJI ODLAZAK S POSLA DRŽAVNOG SLUŽBENIKA – teleološko tumačenje pravne norme

Čl. 98/1. 7. a. Zakona o državnim službenicima, NN 92/05, 107/07, 27/08, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12 – proč. tekst, 37/13, 38/13

Povredu službene dužnosti čini državni službenik koji učestalo zakašnjava ili ranije odlazi s posla.

Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske zahtjev za zaštitu zakonitosti je uvažen i preinačena je presuda Upravnog suda Republike Hrvatske od 17. veljače 2010.,¹ uvažena je tužba tužitelja i poništeno rješenje Službeničkog suda u Splitu od 14. studenoga 2008. i rješenje Republike Hrvatske, Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave splitsko-dalmatinske od 17. listopada 2008. te je odbijen prijedlog za pokretanje postupka zbog povrede službene dužnosti.

Iz obrazloženja:

»Zahtjev za zaštitu zakonitosti je osnovan.

Pobijana presuda ispitana je u smislu odredbe čl. 49. Zakona o upravnim sporovima (NN 20/10, 143/12 i 152/14 – dalje: ZUS), koja se ovdje primjenjuje u smislu odredbe čl. 90. Zakona o upravnim sporovima (NN 20/10 i 143/12) samo u granicama podnesenog zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

U ovom stupnju postupka sporno je tumačenje odredbe čl. 98/1. t. a. Zakona o državnim službenicima (dalje: ZDS), prema kojoj: 'Lake povrede službene dužnosti su: a/učestalo zakašnjanje na posao ili raniji odlazak s posla'.

¹ Izvadak iz obrazloženja navedene presude Upravnog suda Republike Hrvatske objavljen je u časopisu *Hrvatska javna uprava*, 10(2): 567.–568.

U postupku koji je prethodio ovome utvrđeno je da je R. G. proglašen odgovornim što je 9. svibnja 2008., za vrijeme uredovnog radnog vremena koje traje od 8,00 do 16,00 sati, ranije otišao s posla – i to u 15,52 sati, čime (da) je počinio lakšu povredu službene dužnosti 'učestalo zakašnjanje na posao ili raniji odlazak s posla', zbog čega mu je izrečena pisana opomena.

Prema obrazloženju osporene odluke drugostupanjskog tijela, čija utvrđenja i zaključak prihvaća Upravni sud Republike Hrvatske, za postojanje povrede službene dužnosti 'učestalog zakašnjanja na posao ili ranijeg odlaska s posla', a u situaciji ranijeg odlaska s posla, nije odlučno da se radi o »učestalom« ranijem odlasku s posla – kao kod zakašnjanja na posao, već je dovoljan samo jedan raniji odlazak s posla, sve budući da (prema shvaćanju drugostupanjskog tijela) ZDS u odredbi čl. 98/1. t. a. kod ranijeg odlaska s posla 'upotrebljava jedninu' i ne propisuje da bi se trebalo raditi o 'učestalosti' odlazaka – kao kod zakašnjenja na posao.

Osporavajući pravilnost pravnog shvaćanja Upravnog suda Republike Hrvatske i (time) zakonitost pobijane presude, u zahtjevu za zaštitu zakonitosti upozorava se na pogrešnu primjenu materijalnog prava i izražava shvaćanje da su zakašnjanje na posao ili raniji odlazak s posla istovrsne povrede radne discipline zbog kojih zaposlenik na početku ili na kraju radnog vremena izbiva s posla pa da stoga riječ 'učestalo' treba tumačiti tako da se odnosi i na zakašnjanje i na raniji odlazak s posla.

Pravno shvaćanje podnositelja zahtjeva za zaštitu zakonitosti je pravilno.

Naime, iako je shvaćanje Upravnog suda Republike Hrvatske iz osporene presude da ZDS u odredbi čl. 98/1. t. a. kada propisuje 'lake povrede službene dužnosti' kod ranijeg odlaska s posla upotrebljava jedninu – pravilno, shvaćanje je ovoga Suda da se u primjeni odredbe čl. 98/1. t. a. ZDS-a ne treba držati doslovnog (strogo formalnog) značenja upotrijebljenog izraza, dakle njegova gramatičkog tumačenja, već se treba rukovoditi namjerom zakonodavca i svrhom same zakonske odredbe² i odredbu tako razumjeti: svrha je navedene odredbe da se sankcionira upravo izbjivanje s posla sa

² Na potrebu teleološkog tumačenja sporne odredbe Zakona o državnim službenicima upućeno je u pravnoj teoriji nakon donošenja presude Upravnog suda Republike Hrvatske, koja je preinačena prikazanom presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske: »Odredba je nejasna i jer, po nekima, stvara razliku između zakašnjanja i ranijeg odlaska s posla, pa je za sankcioniranje zakašnjanja potrebno da se ono dogodi više puta, a kod ranijeg odlaska s posla bilo bi dovoljno da službenik samo jednom ranije ode s posla, što očito nije održivo ako se gleda svrha propisa.« D. Juras, *Disciplinska odgovornost državnih službenika s posebnim osvrtom na disciplinsku odgovornost policijskih službenika u Republici Hrvatskoj*, doktorski rad, Pravni fakultet u Splitu, Split, 2012., str. 115.

značajem ‘učestalog’ – i to bilo na početku ili na kraju radnog vremena, a sve s obzirom na to da za poslodavca (ako je već riječ o povredi službene dužnosti, odnosno o izbivanju s posla bez opravdanog razloga) takvo izbivanje ima istu težinu – neovisno o tome što ‘kod zakašnjenja na posao nije uvijek moguće odmah izvjestiti rukovoditelja, dok raniji odlazak s posla bez suglasnosti rukovoditelja predstavlja svojevoljnu odluku zaposlenika’.

Slijedom prethodno navedenog i posljedično s izraženim shvaćanjem ovoga Suda, ne može se pravilnim prihvatiti niti shvaćanje Upravnog suda Republike Hrvatske da je u prijepornom slučaju već i samo jednim ranijim (opisanim) odlaskom s posla državni službenik R. G. počinio laku povredu službene dužnosti.

Stoga je, primjenom odredbe čl. 50/2. ZUS-a, u vezi s čl. 42/2. i 3. ZUS-a, valjalo uvažiti zahtjev za zaštitu zakonitosti te preinačiti pobijanu presudu i odlučiti kao u izreci ove.«

Presuda od 28. listopada 2014.

*Damir Juras**

* Dr. sc. Damir Juras, policijski savjetnik, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Split (civil servant-adviser, Ministry of Internal Affairs of the Republic of Croatia, Split, e-mail: djuras@mup.hr)